

ARTICLE

Emmarcar el debat: lliure expressió contra propietat intel·lectual, els propers cinquanta anys^{*}

Prof. Eben Moglen

Data de presentació: octubre de 2006

Data de publicació: febrer de 2007

Resum

El Prof. Moglen explica i analitza, des d'una perspectiva històrica, la profunda revolució social i legal que resulta de la tecnologia digital quan aquesta s'aplica a tots els camps: programari, música i tot tipus de creacions. En concret, explica la manera en què la tecnologia digital està forçant una modificació substancial (desaparició) dels sistemes de propietat intel·lectual i fa prediccions per al futur pròxim dels mercats IP.

Paraules clau

propietat intel·lectual, drets d'autor, programari, programari lliure

Tema

Propietat intel·lectual

Framing the Debate: Free Expression versus Intellectual Property, the Next Fifty Years

Abstract

Prof. Moglen explains and analyzes, from a historical perspective, the profound social and legal revolution that results from digital technology, as applied in all fields: software, music, and all kind of creations. In particular, he explains how digital technology is forcing a substantial alteration (disappearance) of the intellectual property systems and forecasts the near future of IP markets.

Keywords

intellectual property, copyright, software, free software

Topic

Intellectual property

* Transcripció del seminari ofert el dijous, 22 de juny de 2006, a la seu central de la UOC.

En el marc de la Tercera Conferència Internacional sobre la GPLv3, organitzada per la Free Software Foundation Europe amb la col·laboració dels Estudis de Dret i Ciència Política de la UOC i de la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació (STSI) de la Generalitat, que es va celebrar a Barcelona els dies 22-23 de juny de 2006, el Prof. Eben Moglen va realitzar un seminari a la UOC per parlar sobre els canvis legislatius que comporta la tecnologia digital, en concret en l'àmbit de la propietat intel·lectual.

Dra. Xalabarder: Estem molt contents d'haver pogut conèixer el Prof. Eben Moglen^[www1] per tal que vingués a la UOC per parlar-nos de la seva experiència i les seves opinions sobre el món que està emergint a partir de les tecnologies digitals. El Prof. Moglen és assessor legal de la Free Software Foundation,^[www2] i president del Software Freedom Law Centre.^[www3] El Prof. Moglen és professor de dret a la Facultat de dret de la Universitat de Columbia^[www4] de Nova York, on vaig ser alumna seva ja fa uns quants anys. En aquell moment ell ensenyava Història legal americana. Ara ha decidit deixar d'ensenyar història i començar a fer història.

Prof. Moglen: Quin acudit més interessant!

Dra. Xalabarder: Aquest matí, mentre era a la conferència sobre la GPL i tenia l'oportunitat d'escoltar Richard Stallman per primera vegada, m'he adonat que hi ha molta ideologia darrere el moviment del programari lliure... molta utopia -si em permeteu utilitzar aquest terme. No obstant això, estic segura que el Prof. Moglen ho veu més com una realitat que no com una utopia, no?

Prof. Moglen: Bé, de fet ja hi som!

Dra. Xalabarder: És precisament per això que l'hem portat aquí: perquè ens parli d'aquest nou món en el qual ja vivim. Els deixo amb el Prof. Moglen, que no només va ajudar a crear la ideologia del programari lliure sinó que també l'ha liderat des del primer moment en què es va convertir en una realitat.

Prof. Moglen: Tinc moltes coses per explicar-vos! Sóc culpable de la història i de la ideologia i de fer història! Això és massa! Em pregunto si sóc capaç d'estar a l'altura de tot això, o com a mínim d'una petita part!

Aquesta introducció és una invitació a agafar un camí que no havia pensat agafar, el d'intentar explicar allò que unifica la feina de llegir història i programar ordinadors per una banda i el fet de pensar sobre el dret a l'estil americà per una altra; aquestes són, crec, les activitats intel·lectuals formatives de la meua vida adulta.

Vaig començar a programar ordinadors quan tenia 13 anys; o millor dit, vaig començar a cobrar per programar ordinadors als 13 anys. Ja havia començat a fer-ho sense cobrar una mica abans. Era l'any 1972. Així doncs, em vaig fer gran tècnicament en el món abans que la no-llibertat fos la principal manera d'utilitzar els coneixements sobre programació. Vaig passar la meua infantesa, o com a mínim la meua adolescència, treballant per a companyies tecnològiques cada vegada més sofisticades, entre les quals hi va haver Xerox, Oxon i IBM. Treballava amb metall pesat, màquines que costaven molts milions de dòlars de fer i instal·lar i mantenir, per fer el que aquelles companyies consideraven com a 'treball d'investigació'. Era una època en què no necessitaves cap fastigosa llicència per ser un programador informàtic. Hi havia molt poca gent bona a tot el món, hi havia moltes màquines que necessitaven gent que pensés i hi havia algunes companyies que pagaven a la gent per pensar.

I això és el que vam fer. I compartíem el que pensàvem amb tothom. D'una manera ben curiosa, les companyies per a les quals treballàvem podien haver-se convertit en les propietàries dels programes informàtics que nosaltres escrivíem, però el sistema de patents no els era aplicable; es creia, i amb raó, que els drets d'autor tampoc no els eren aplicables; i per a les empreses no representava cap avantatge el fet de conservar el secret comercial.

[www1]: <<http://moglen.law.columbia.edu>>

[www2]: <<http://www.fsf.org>>

[www3]: <<http://www.softwarefreedom.org>>

[www4]: <<http://law.columbia.edu>>

Al contrari, el programari era un producte diferenciador per a un maquinari molt car. I als negocis de maquinari els convenia pagar a gent perquè creés un programari millor i ajudés els seus usuaris a utilitzar-lo millor -la qual cosa incloïa ajudar els seus usuaris a personalitzar-lo, canviar-lo i compartir les millores. El règim de propietat sota el qual es va desenvolupar aquesta tecnologia era obscur, però això no tenia cap importància perquè el valor estava en el maquinari, que era molt car i difícil de fabricar, i a ningú no li preocupava el fet de compartir el programari.

El 1979 treballava com a investigador per al desenvolupament del llenguatge de programació informàtica per a IBM, i vaig escriure, com a tal, una petita crítica sobre un component de maquinari construït per la companyia informàtica Apple, anomenat el Lisa,^[www5] que va ser el primer intent d'Steve Jobs de crear un Macintosh: amable, rodó, amb finestres quadrades, assenyala-fes-clic-i-no-pensis. I vaig dir: *Això es horrible! És la cosa més dolenta que he vist mai!* Ha agafat el llenguatge i l'ha eliminat de la interacció entre la intel·ligència humana i de la màquina. El resultat és que l'ésser humà es transforma en un nen, un infant, un ésser humà prelingüístic. *Això -vaig dir- és la interfície de l'home de les cavernes!* Assenyales i grunys: «*Hhmm!*» I aquesta és tota l'amplitud de la interacció home-màquina! Això no pot anar bé si tenim en compte la manera en què la gent fa servir els ordinadors. Això no pot anar bé si tenim en compte la manera en què estan fets els ordinadors. No és bo per a la societat. *Esperem que fracassi!* -vaig pensar. I llavors vaig tornar a escriure complicats llenguatges de programació dissenyats per permetre que la gent pensés sobre problemes difícils. Però tot això va passar a ser immediatament irrellevant quan es va veure que la idea de l'Apple LISA només tenia un petit error: no era prou estúpida! I fins i tot van sortir versions encara més estúpides de la mateixa idea bàsica per part de Xerox, Park, Apple o Redmond; i al final el programari ha acabat essent així.

Quan tot això va passar jo ja havia pràcticament abandonat aquest camp. Me n'havia anat per fer un doctorat en

història i estudiar dret, coses que per cert ja havia volgut fer; vaig decidir utilitzar els diners d'IBM per reciclar-me i poder viure en un món diferent, perquè veia que aquest món no avançava en una direcció positiva.

Així doncs, vaig passar molt temps pensant sobre l'evolució dels sistemes legals. Vaig estudiar bàsicament la història americana, perquè la meua estretor de mires feia que només m'interessés la història americana, però també perquè volia ser un intel·lectual de la història del dret. Volia pensar sobre la història de les idees legals en el decurs del temps i la manera més factible de fer-ho era la que tenia més a l'abast de la mà. Tenint present això, vaig anar a la facultat de dret amb una disposició mental molt instrumental: si vols estudiar la història del formigó, aprèn a fer formigó. Vaig acabar treballant, entre altres coses, per al jutge Thurgood Marshall,¹ que va ser molt important en la meua vida perquè era un home normal que sabia com canviar el món. Em vaig adonar que no calien unes condicions excepcionals ni ser molt brillant, sinó que calia compromís, sabé què vols fer i saber com intentaràs fer-ho.

Més endavant, després d'haver estudiat prou història del dret com per aconseguir el lloc de professor, i després d'haver començat a experimentar l'aclaparadora dificultat de ser un professor auxiliar americà de dret, vaig decidir que quan arribés l'hora de fer alguna cosa més una vegada fos un professor numerari, el que faria seria intentar canviar el món en la direcció de la llibertat tecnològica. Aquesta era una proposta històrica -en aquest sentit, penso que vostè té raó: volia mirar lluny i marcar una fita en la història, si ho voleu així.

Aquí és on la història personal i tant poc interessant que us estic explicant es connecta amb alguns resultats més amplis que són més interessants.

Vam començar en el segle XX amb els invents de Thomas Edison^[www6], que fonamentalment van modificar les idees dels éssers sobre la cultura. Abans d'Edison, els éssers

1. El Professor Moglen era ajudant del jutge Thurgood Marshall (1986-87) al Tribunal Suprem dels Estats Units. Vegeu http://en.wikipedia.org/wiki/Thurgood_Marshall
2. Vegeu Eben Moglen (2003): *The dotCommunist Manifesto*, a <http://moglen.law.columbia.edu/publications/dcm.html>

[www5]: <http://en.wikipedia.org/wiki/Apple_Lisa>

[www6]: <http://en.wikipedia.org/wiki/Thomas_Edison>

humans havien vist la cultura com una cosa que ocorria entre éssers humans. Calia que hi hagués gent per tal que fos present. Les arts visuals podien transmetre idees a través de l'espai i el temps amb una extraordinària eficàcia. Però tant els éssers humans medievals com els primers de l'edat moderna tendien a veure fins i tot les obres d'art més extraordinàries com pensades per a aquí i ara, tot i que coneixien la força de l'art per transmetre idees a través de grans espais i temps. Fins i tot abans del redescobriments de les humanitats gregues i de les oportunitats romanes durant el Renaixement, i -sorprenentment- després d'aquest, els éssers humans continuaren pensant en la cultura com una cosa que ocorria aquí i ara. Les obres de Shakespeare estan pensades per ser interpretades avui, escriure-les, imprimir-les, recordar-les; tenir-ne una versió autoritzada no era tan important. Un sonet pot durar més enllà de la vida d'un home, però la mera tragèdia sobre Hamlet, príncep de Dinamarca...?

El mateix també és cert en molts aspectes diferents d'altres parts de la cultura humana abans d'Edison. Però no és veritat de cap part de la cultura humana després d'Edison. Al contrari, el segle XX va arribar a la conclusió que la nostra cultura és bàsicament producte, que es ven d'una manera correcta o que es ven o comercialitza d'una manera no òptima. La nostra cultura es va començar a analitzar dins un marc completament industrial en la seva comprensió de la situació: jo faig, ell ven, tu compres.

Això va generar un univers intel·lectual bastant estable per als teòrics. Els economistes, els advocats dels drets d'autor, els enginyers i la gent que s'anomenen a si mateixos el negoci de l'espectacle... tots tenien un terreny comú sobre el qual parlar, i parlaven junts d'una manera molt còmoda. El negoci de l'espectacle va generar moltíssims diners; va pagar advocats perquè el mantinguessin en funcionament; va pagar advocats que eren professors de dret perquè adoctrinassin altres advocats en la bellesa de mantenir-lo en funcionament. I va generar moltes oportunitats de compartir àpats i begudes i temps a Belaggio i d'altres llocs molt bonics. El resultat de tot això fou que aquest receptiu sistema, el que va créixer al voltant d'aquests actors, fos perfecte. Ningú pensava que necessités cap canvi de cap mena en cap cas, i navegaven de dret

cap al futur de la mateixa manera que l'*Ancien Régime* europeu va navegar cap a l'estiu de 1914 durant la *Belle Époque* cavalcant l'ona del futur que els mantindria en el poder per sempre més.

Evidentment, la cosa no va anar així. No ho havia fet mai i aquesta vegada tampoc. El que va passar, gens agradable, fou una cosa que ja havia estat prevista per alguns xicots que ara ja són morts -tan morts, de fet, que se'ls considerava com universalment prohibits- però crec que n'hi ha un parell que, en tot cas, encara tenen alguna cosa per dir; així doncs, fa uns quants anys vaig començar a saquejar-los, a col·laborar amb ells -podríem dir-ho així² (a ells no els importava, estaven morts).

El que van dir realment Karl Marx^[www7] i Friedrich Engels^[www8] i que era tan terriblement important fou que tot allò sòlid es dissolia en l'aire. Això va resultar ser la cosa més avançada que tenia tot el manifest comunista. Va semblar, per al s. XIX, que no era més que una metàfora que descrivia el poder de la burgesia per fer funcionar el motor de la reinvençió fins que no en quedés res excepte ell mateix.

Però al final va resultar que no era només una metàfora literària. Era una mostra de saviesa tecnològica. La revolució digital va alterar d'una manera fonamental l'univers que semblava tan estable; l'univers que havia crescut a partir dels progressos de Thomas Edison i de les idees de Henry Ford sobre com organitzar el capitalisme. La revolució digital va alterar d'una manera fonamental i suficient totes les relacions. Va agafar el creador i el comprador i els va apropar molt més del que mai hauria desitjat cap venedor. Va facilitar el fet de compartir; va anunciar la plasticitat; tots els bits es podien convertir en qualsevol altre bit només amb un petit moviment. El resultat fou que la música va començar a convertir-se en plàstic, fins i tot abans que es digitalitzés. El Hip-Hop, que és essencialment una forma sobre la plasticitat de la música, va començar a ser la nova manera de pensar del món sobre la música fins i tot abans que la revolució digital destruís la integritat de la música que el Hip-Hop satiritzava. De fet, això no és excessivament sorprenent. El modernisme literari va arribar abans de l'estiu de 1914 i va iniciar el procés de plantejar-se preguntes sobre el paper de l'indi-

[www7]: <http://en.wikipedia.org/wiki/Karl_Marx>

[www8]: <http://en.wikipedia.org/wiki/Friedrich_Engels>

vidu dins un estat industrialitzat capaç d'assassinar, molt abans que les tropes arribessin al Somme.³

En aquest sentit, la cultura de finals del s. XX va estar molt ocupada fent la seva feina: s'avançava al seu propi futur, de manera molt intel·ligent. Però els propietaris, els economistes, els advocats, els homes de la indústria de l'espectacle... no ho havien vist venir; navegaven sobre la superfície de la perfecció de l'*Ancien Régime* i tot això els va agafar per sorpresa.

En un període de temps molt curt havien passat algunes coses molt importants. Tal com podeu veure, encara no estic parlant del programari lliure. Per una banda, els nens de tot el món havien començat a perdre la seva creença moral en la integritat del sistema legal pel que fa a algunes veritats òbvies. Si tens dos anys et pot semblar perfectament obvi que la música és la cosa que es passa, de mà en mà, entre una persona i una altra. Això és el que pensen els nens de dos anys sobre la música. Només si ets un adult et pot semblar que hi ha alguna cosa estranya en la idea que la música és la cosa que els éssers humans es passen entre ells. La possibilitat que qualsevol persona individual pugui mesclar vídeo, àudio i de tot i convertir-ho en algun producte únic és una cosa que saben tots els nens de vuit anys de tot el món. Les raons per les quals no hauria d'estar permès fer-ho no són raons vàlides per a la manera de pensar d'un nen de vuit anys. La conseqüència és que en tot el món desenvolupat, i també en una part important dels «països menys desenvolupats», estan creient persones que no creuen en la teoria imperant de la propietat. I la propietat, en qualsevol moment donat, no és res més que la teoria sobre el poder. Així doncs, ens trobem, a principis del segle XXI, veient com part de la història es repeteix.

Si ja haguessis passat per aquí la primera vegada, o fins i tot si hi haguessis pensat la primera vegada, encara que no hi haguessis passat, et podria ser d'ajuda: et situaria dins el que d'altra manera seria un paisatge les fites del qual desapareixen molt ràpidament. Fins i tot seria possi-

ble preveure'n algunes. El 1999, després -tal com ho diria la Raquel- de pensar que ja no quedaven utopies sobre el programari, perquè ja hi vivíem, vaig escriure un petit article titulat «Anarchism Triumphant, Free Software and the death of copyright»^[www9] en el qual deia: *Ja ha passat alguna cosa amb el programari que és irreversible. I seguia: Ara veurem com això mateix passa amb la música i després ho veurem en el periodisme.* Deia: *Al cap i a la fi, els individus amb càmeres de vídeo i equips de vídeo individuals són periodistes.* Qui té l'avantatge aquest any en la cobertura de Kosovo? Per descomptat, no són les cadenes de televisió amb la seva gent cobdiciosa i amb uns sous massa inflats... només poden estar en un pocs llocs alhora. El món pot ser a tot arreu a la vegada! *Qui crea les millors notícies? -preguntava- el propietarisme o l'anarquisme? Aviat ho veurem.*

L'any 2006 aquesta proposta ja no es considera com una cosa rara que ve de qui sap on. S'ha convertit en un estàndard de les creences de tothom dins la guerra entre els blocs (bloggers) i els periodistes, o en la guerra entre la Vikipèdia^[www10] i l'Enciclopèdia Britànica.^[www11] És a dir, el que va passar amb el programari en els anys 1990 era en realitat un model de treball pel que està passant ara amb tot el demés. Per la mateixa raó, tot es va diluir en l'aire. El car i complex maquinari amb què treballava al principi de la meua carrera com a tecnòleg ara està disponible a tot arreu a un preu molt baix, bàsicament a cap cost. El 1979 vaig entrar a treballar per a IBM en el que llavors era el vintè centre informàtic més gran del món. El dotzè centre més gran dins IBM, on 340 programadors professionals creaven el programari. Hi havia hectàrees d'unitats de disc dur, d'aquells que eren de 12 polzades i que aixecaves amb el braç com si fos una grua. Hectàrees de discs durs... La capacitat total de totes aquestes unitats d'aquell laboratori, el dia que vaig entrar a treballar allà (el 8 de juliol de 1979) era de 30 GB. Llavors semblava molt impressionant. Avui costa uns 65 dòlars. Té 2,5 polzades d'amplada i 9 mil·límetres d'alt, val 60 dòlars i té tanta capacitat com tenia tot el laboratori.

3. La **Batalla del Somme** de 1916 fou una ofensiva conjunta francobritànica contra les línies alemanyes al nord de França, dins el context de la Primera Guerra Mundial.

[www9]: <<http://moglen.law.columbia.edu/publications/anarchism.html>>

[www10]: <<http://www.wikipedia.org>>

[www11]: <<http://www.britannica.com>>

El que van fer els enginyers elèctrics amb la construcció de caixes a finals del segle XX fou fenomenal. Si ho hagués fet Gates, el programari hauria estat pitjor, d'una qualitat inferior, de preu més alt, de funcionalitat limitada, menys disponible i molt, molt, molt més difícil d'utilitzar. Però aquesta és la història del monopoli i no té res d'interessant. Tots els microeconomistes saben perquè passa. No ho van dir durant 20 anys, però sabien perquè passava. Ens deien: el monopolis fan pujar els preus, redueixen la producció i ofeguen la competència. Se suposava que el Sr. Gates era algú únicament i excepcionalment diferent. No era clar per què, però ells pensaven que ho era. És a dir, el que passava a finals del segle XX era, en part, un fracàs provocat per la hipocresia en algunes disciplines. S'havien acostumat a unes quantes coses que no eren realment certes, però que eren molt còmodes de dir. I hi havia algunes coses que havien sigut veritat però que ara no ho eren. Fou molt difícil desdir-se de totes aquestes coses. Tampoc era clar la manera com s'admet que gran part del que deies era equivocat, i que la resta eren coses que deies perquè et pagaven per dir-les. Fins i tot va resultar difícil per als advocats. Així doncs, hi va haver un període força llarg durant el qual crec que hi havia unes poques persones que estaven preparades per dir que l'emperador anava despul·lat. Hi havia molta gent que estava bastant segura que l'emperador anava despul·lat però que no volien dir-ho. I hi havia unes quantes persones que veien l'emperador totalment vestit cada vegada que el miraven i que no es van deixar convèncer mai, en cap cas, que passava alguna cosa amb els arreus.

Això era llavors.

El Sr. Lessig^[www12] es va assignar a si mateix el paper d'estrella del rock i el representa a la perfecció. El Prof. Benkler^[www13] es va assignar a si mateix el paper de teòric economista 'que aixeca pols'. M'he passat anys fent broma amb en Yochai (Benkler) dient-li que guanyaria l'últim Premi Nobel d'economia -l'últim Premi Nobel es donaria per explicar als economistes allò que havia sigut obvi per a tothom durant cinquanta anys com a mínim; després d'això, ja no caldria donar més Premis Nobel d'economia-. Però la formalització de Benkler fou terriblement impor-

tant per convèncer alguna gent que prestés atenció; una gent que no hauria prestat mai atenció passés el que passés en el món real si ningú no hagués publicat la cosa en el Yale Law Journal explicant el perquè. Així doncs, estava profundament agraït a Yochai per posar-se a fer la feina, una feina que jo creia pitjor que la mort, de publicar articles en el Yale Law Journal explicant el perquè per a la gent amb una predisposició limitada i real per engranar-se amb els fets però que necessitaven molta 'pols aixecada' per començar a fer alguna cosa. Així doncs, Yochai es va assignar a si mateix aquest paper.

Pamela Samuelson^[www14] es va assignar a si mateixa el paper de diplomàtica líder per a la fusió d'indústries i la coexistència. I jo em vaig assignar a mi mateix el paper de noi dolent. I vaig sortir a representar el paper de noi dolent. Em van ajudar. El Sr. Stallman^[www15] és un noi molt dolent. Hi ha altra gent, també. Al cap i a la fi, va resultar que hi ha desenes de milers de persones a tot el món preparades per invertir a ser nois dolents el temps suficient com per fer alguna cosa de veritat. I una de les coses que vaig aprendre al costat de Thurgood Marshall era que pots fer molta feina si tens un parell de persones preparades per oposar-se a la teoria predominant sobre la justícia humana, amb una teoria diferent sobre la justícia humana. I jo era molt feliç, perquè no corria cap perill de ser assassinat, mentre que el meu antic cap havia estat en perill de ser assassinat durant bona part del temps. Així doncs, em semblava una feina molt agradable. I tenia un lloc de treball garantit!

I ara, el 2006... on som? Que hi ha una incompatibilitat potencial entre l'expressió lliure i la llei de drets d'autor és una cosa massa àmpliament acceptada com per tornar-se a plantejar, després d'una generació durant la qual es considerava com a invisible. Les indústries de l'espectacle han gastat milions i llavors desenes de milions i aviat gastaran cents de milions de dòlars intentar mantenir la seva posició en el món contra l'escomesa dels nois i noies de 12 anys. Els joves de 12 anys han identificat la indústria de l'espectacle com una gent dolenta que no hauria de ser més rica del que ja és, i tampoc passaria absolutament res si fins i tot sortissin del negoci. Aquesta és una notícia

[www12]: <<http://www.lessig.org>>

[www13]: <<http://www.law.yale.edu/faculty/YBenkler.htm>>

[www14]: <<http://www.ischool.berkeley.edu/~pam>>

[www15]: <<http://stallman.org>>

molt dolenta per a la indústria de l'espectacle, ja que aquests joves de 12 anys són l'única gent que viurà en aquest món dintre de 50 anys!

L'espai en el consens moral darrere les lleis de propietat de les idees l'ha omplert en gran part el govern dels Estats Units cridant i fanfarronejant, un govern que ha assumit pel seu compte el paper de sobirà del món per protegir les seves indústries imposant el consens moral sota la forma de normes legals per a tots els demés. Com ja sabeu, quan no tenen cap acord legal entre països, quan les coses van malament, quan no aconsegueixen que s'aprovi alguna llei, amenacen amb alguna petita fuga cap a un lloc com Barcelona, on van ser ahir,⁴ i intenten presentar un altre acord per tornar a tenir la propietat de les idees, per si la gent no s'havia adonat de la força que es necessita per mantenir el sistema viu. Aquest és el problema: es necessita una quantitat de força immensa. En el segle XXI resulta molt car fabricar cultura de propietat, perquè sempre estàs competint contra la cultura que no és de propietat, que té molt èxit.

En el món del programari, per unes raons que vaig exposar per primera vegada en la meua obra ja fa quasi deu anys, la batalla és inútil; i ja ha estat guanyada per la producció no propietària. En el món de la música, la batalla és inútil i serà guanyada quan els músics abandonin les companyies que els han maltractat durant una generació i mitja i tornin simplement a tocar música per a la gent a qui li agradi, sense preocupar-se per com obligar-los a pagar. I això no queda gaire lluny. En el món del vídeo, la situació és molt més complicada i es necessitarà més temps per arribar a l'equilibri; però una cosa sí és segura: la majoria dels adolescents del món que viuen actualment en societats riques saben com pensar en ells mateixos com a productors multimèdia. Saben com combinar vídeo i àudio amb text. Quan dius als alumnes d'alguna institució d'ensenyament superior moderna *'Aneu i porteu-me el vostre treball'* tots vénen amb vídeo i àudio i text i tot de coses trobades a Internet i a partir de tot això *produeixen* productes, i només fa 5 anys que ho fan! Imagineu-vos què passarà quan els joves de tot el món ho hagin estat fent durant 3 generacions! La noció que fins i tot la cultura del vídeo, unes cares produccions de pel·lícules narratives,

serà creada bàsicament per gent que serà la propietària d'aquestes produccions i que només les donarà a altra gent a canvi d'algun pagament no és certament massa viable.

A més, s'està produint una revolució contra els propietaris de l'ampla de banda del món. Les companyies telefòniques s'estan esfondrant. S'esfondren en part perquè el programari lliure les enderrocarà. Intentem fer-ho perquè volem que la gent tingui igualtat de drets per parlar lliurement i comunicar-se amb els altres. Abans em pensava que seria una tasca molt difícil. Ara crec que serà molt més senzill del que havia cregut. En tots aquests camps, i en més que podria haver citat, el problema fou que el paradigma social que actuava com a base per a la llei va desaparèixer, tal com passa sovint en la història del dret, i que la gent que es beneficiava de les lleis no se'n va adonar, tal com tampoc se n'adonen en la història del dret. I les lleis van seguir navegant una mica més de temps abans de començar a fallar. Actualment això passa molt més ràpidament que no ho feia en les nostres societats fa dos, tres o cinc-cents anys. Amb aquest ràpid canvi en la qualitat subjacent de les lleis hi ha un enorme camp obert per a la inserció de petites quantitats de força que tindran uns importants efectes de redisseny sobre tota l'estructura. Aquest és un paradís del que jo anomenava la *legalitat* de pocs recursos i gran impacte; i l'oportunitat de dedicar petits esforços per generar gran moviments, ja que tot el moviment és molt suau i es pot estirar i doblar amb relativa facilitat. A més, ara hi ha moltes organitzacions a tot el món que han guanyat literalment milers de milions de dòlars aprofitant la producció anarquista. Han portat el seu propi estat de dependència econòmica de la producció anarquista fins a tal punt que ara ja no poden continuar operant els seus negocis sense el productes del anarquistes. En conseqüència, ara comencen a actuar com a fundadors, mentors i benefactors de l'anarquisme. Contracten els nostres programadors i els paguen un sou. Ajuden els nostres programadors a adquirir perícia tècnica addicional i a aplicar aquesta perícia d'una manera més àmplia. Em permeten finançar amb unes quantitats importants un bufet d'advocats curosament organitzat de Nova York només per formar advocats que representaran només a anarquistes només des de les nòmines de les

4. El Prof. Moglen es refereix al Seminari "El tractat proposat per l'OMPI per a la protecció dels drets dels organismes de radiodifusió, des de la Convenció de Roma fins al podcasting" organitzat per l'OMPI el 21 de juny de 2006 a Barcelona.
http://www.wipo.int/edocs/prdocs/en/2006/wipo_ma_2006_23.html

grans companyies que produeixen els diners per pagar la representació legal de l'anarquisme. Ho han de fer. Necessiten l'anarquisme per ser legalment sòlids. No volen que fracassi. Volen que les institucions legals anarquistes que hem creat es vagin fent cada vegada més fortes, perquè ara els seus negocis depenen de l'èxit de la producció anarquista.

És a dir, hem arribat a un moment molt important, un moment que ja van predir fa uns cent anys els meus col·laboradors Marx i Engels. Hem arribat al moment en què les fonts del poder burgès han forçat la situació fins al punt en què en realitat estan alimentant la seva pròpia caiguda. Han creat les estructures necessàries per a la seva substitució i les forces que acceleren aquesta substitució són les seves pròpies forces, que apliquen deliberadament perquè la lògica del capitalisme obliga aquestes fonts a utilitzar aquestes noves forces per fer més diners, encara que a llarg termini això acceleri la transició social que les deixarà totalment fora del negoci. És una sensació molt agradable. Tant si condueixes l'autobús com si estàs al costat de la carretera i veus l'autobús passar, aquests és un moment artísticament molt interessant. L'únic que em preocupa són els pobres i ignorants professors de dret que encara no se n'han adonat. I la meva preocupació per ells es basa en gran part en la sensació que tinc que seria bo per a la seva estètica intel·lectual que poguessin con-

templar una cosa tan bonica com aquesta. He d'admetre que no és la coherència intel·lectual de les *Institutiones de Justinià*.⁵ Al contrari, no podria estar més lluny de la coherència intel·lectual de les *Institutiones de Justinià*. No és la llei com una ciència deductiva, la qual cosa és una mala notícia per a Napoleó Bonaparte, però ell també és mort. En realitat, el que tenim és un paradís d'un tipus molt diferent de *legalitat*: la *legalitat* com a química experimental. Posa les coses juntes, mira què explota, aprèn noves lliçons, prova més explosions la propera vegada. Busca què es pot utilitzar per reorientar totes les grans institucions en la direcció dels teus objectius socials preferits. Ara és l'hora dels grans projectes amb grans beneficis. Ara és l'hora de la plasticitat social. Una altra generació i totes aquestes articulacions enormement flexibles ja hauran començat a solidificar-se.

Vosaltres, que formeu advocats, hauríeu d'ensenyar-los que ara és l'hora dels grans projectes i del grans guanys. Saben més coses del món que la gent més gran i més rica i els ha arribat l'hora d'aprofitar aquest fet. Si no ho fan, aviat estaran treballant per a aquesta gent més gran i més rica, i per a ells el joc ja s'haurà acabat. Això és el que tenim davant nostre en aquest moment. Tinc companys a Nova York i a moltes altres universitats dels Estats Units que s'estan adormint. És tot un plaer ser en un lloc on ningú dorm mai. Moltes gràcies.

5. Escrites per ordre de l'emperador Justinià, les *Institutiones* (535 dC) eren una mena de llibre de text legal pensat per a un ensenyament sistemàtic i dogmàtic del dret. Abans de les *Institutiones*, i també per ordre de Justinià, el *Codex Justinianus* (529 dC) compilava totes les *constitutiones* imperials existents; i el *Digest* (533 dC) compilava els escrits dels juristes romans clàssics (jurisprudència).

Citació recomanada

MOGLEN, Eben (2007). «Emmarcar el debat: Expressió lliure contra propietat intel·lectual, els propers cinquanta anys» [article en línia]. *IDP. Revista d'Internet, Dret i Política*. Núm. 4. UOC. [Data de consulta: dd/mm/aa].

<<http://www.uoc.edu/idp/4/dt/cat/moglen.pdf>>

ISSN 1699-8154

Aquesta obra està subjecta a la llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 Espanya de Creative Commons. Així doncs, se'n permet la còpia, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i la font (*IDP. Revista d'Internet, Dret i Política*), i l'ús concret no tingui finalitat comercial. No se'n poden fer usos comercials ni obres derivades. La llicència completa es pot consultar a: <<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/deed.ca>>

Sobre l'autor

Eben Moglen

moglen@columbia.edu

Eben Moglen és professor de dret i Història del dret a la Universitat de Columbia, treballa com a Assessor Legal voluntari per a la Free Software Foundation i és el President del Software Freedom Law Center. Trobareu més informació sobre l'autor a <http://moglen.law.columbia.edu>.